

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ
СТУДЕНТАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 106 ГЕОГРАФІЯ
ТА 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)**

Суми – 2022

УДК 378.147.091.31-059.1:91(072)

Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 7 від 20 січня 2022 р.)

Рецензенти:

Міхелі С.В. – доктор географічних наук, доцент, професор кафедри географії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Пархоменко О.Г. – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка».

М54 Методичні вказівки до написання курсових робіт студентами спеціальностей 106 Географія та 014 Середня освіта (Географія) / укладачі О.Г. Корнус, А.О. Корнус, О.М. Король, С.І. Сюткін, О.С. Данильченко. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 20 с.

Методичні вказівки для виконання курсових робіт розраховані на студентів спеціальностей 106 Географія та 014 Середня освіта (Географія). Містять рекомендації щодо вибору методів та наукових підходів, особливостей написання, оформлення та захисту курсових робіт.

Методичні вказівки укладені відповідно до «Положення про курсову роботу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (ухвалене рішенням вченої ради СумДПУ імені А.С. Макаренка № 8 від 25.01.2021 р.).

© Корнус О.Г., Корнус А.О., Король О.М.,
Сюткін С.І., Данильченко О.С., 2022
© СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ.....	4
ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ КУРСОВИХ РОБІТ	5
ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	7
ОБСЯГ І ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
ПЕРЕВІРКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	12
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	16
ЛІТЕРАТУРА.....	17
ДОДАТКИ.....	18

ВСТУП

Курсова робота – одна з форм самостійної навчально-дослідної роботи, що виконується відповідно до обраної студентом і затвердженої кафедрою теми з певного курсу або окремих його розділів.

Курсова робота виконується з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки і має навчально-дослідницький характер. Ця навчально-дослідна робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних здобувачами за час вивчення певної дисципліни, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота може виконуватися як окрема самостійна робота, або бути складовою частиною майбутньої кваліфікаційної роботи. Після захисту курсові роботи передаються на кафедру, де зберігаються 3 роки. Реєстр курсових робіт веде лаборант кафедри у відповідному журналі.

У курсовій роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Мета курсової роботи полягає у закріпленні, поглибленні й узагальненні знань, одержаних здобувачами за час навчання та їх застосування для комплексного вирішення конкретних завдань з даного курсу; поглиблення, узагальнення і закріплення фахових знань здобувачів з актуальних проблем географічної науки та освіти; стимулювання здобувачів до самостійного наукового пошуку.

Основними завданнями курсової роботи є:

- закріплення, систематизація і поглиблення набутих знань;
- розвиток умінь знаходити невирішені проблеми обраної теми дослідження;
- засвоєння реферативних форм наукової діяльності;
- розвиток навичок практичного застосування теоретичних знань;
- формування способів відбору, групування та узагальнення інформації;

- формування умінь самостійно проводити наукове дослідження, аналізувати і узагальнювати отримані теоретичні та практичні результати;
- ознайомлення з методами та методикою проведення наукового дослідження;
- формування навичок виконання емпіричної науково-дослідницької діяльності;
- набуття досвіду проведення наукового дослідження та обробки його результатів.

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ КУРСОВИХ РОБІТ

Тематика курсових робіт щорічно визначається і затверджується кафедрою загальної та регіональної географії на початку навчального семестру. Студент має право самостійно обрати тему курсової роботи із орієнтовного переліку або ж запропонувати свою, погодивши її з науковим керівником. Тема роботи повинна відображати актуальні питання географічної науки чи освіти, містити елементи науковості та дослідництва, передбачати практичну значимість, сприяти набуттю здобувачем навичок самостійної творчої діяльності та мати професійну спрямованість.

Тематика курсових робіт, що виконується в межах навчальної дисципліни, повинна відповідати робочій програмі цієї дисципліни, а курсові роботи, що виконуються як окремий освітній компонент, можуть відповідати певній навчальній дисципліні чи бути міждисциплінарними.

Після визначення теми курсової роботи, вона затверджується на засіданні кафедри і заноситься до відповідного журналу. Закріплення тем курсових робіт за здобувачами, визначення наукових керівників та термінів захисту також затверджується на засіданні кафедри загальної та регіональної географії. Захист курсових робіт має відбутися до початку підсумкової атестації.

У разі потреби, студент може змінити тему курсової роботи з дозволу завідувача кафедри за письмовою заявою та після погодження змін з науковим

керівником, проте не пізніше, ніж за місяць до закінчення терміну виконання курсової роботи. Змінена тема заноситься до журналу реєстрації курсових робіт.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Протягом місяця від дати отримання теми, здобувач освіти повинен подати науковому керівнику розгорнутий план курсової роботи, а також огляд опрацьованої ним літератури. Подальші строки виконання наступних етапів роботи та її завершення в цілому визначаються науковим керівником за погодженням зі здобувачем освіти.

Як правило, виконання курсової роботи складається з наступних етапів:

- опрацювання, систематизація, узагальнення наукових джерел та статистичних даних;
- проведення теоретичного та/або експериментального дослідження;
- викладення змісту роботи згідно пунктів плану;
- формулювання висновків, пропозицій, рекомендацій;
- подання роботи для перевірки науковим керівником;
- доопрацювання роботи (у разі потреби) з урахуванням зауважень наукового керівника;
- подання курсової роботи на перевірку на наявність академічного плагіату (ступінь оригінальності авторського тексту та інші вимоги щодо академічної доброчесності визначаються загальноуніверситетським «Положенням про курсову роботу»);
- підготовка ілюстративного матеріалу (презентації) та доповіді на захисті курсової роботи.

Завершена курсова робота, з позитивним висновком щодо відсутності академічного плагіату, подається на кафедру загальної та регіональної географії не пізніше, ніж за три дні до захисту. У випадку порушення термінів і порядку подання курсової роботи без поважних причин здобувач не допускається до захисту. За умов відсутності здобувача під час захисту з поважних причин завідувач кафедри може перенести дату захисту роботи.

Курсова робота виконується державною мовою. У тексті роботи необхідно стисло, логічно, точно, послідовно і аргументовано викласти методику і результати досліджень. Посилання на раніше опубліковані чи інші джерела, з яких запозичено матеріали для виконання курсової роботи, є обов'язковим. За достовірність відомостей, фактичного матеріалу, висновків безпосередню відповідальність несе автор роботи.

Контроль за написанням курсової роботи здійснює науковий керівник, який, у межах виділених навчальних годин, систематично консультує здобувача, перевіряє роботу, допомагає у підготовці до захисту, контролює графік виконання курсової роботи відповідно до встановлених термінів.

Захист курсових робіт здійснюється здобувачами вищої освіти публічно, державною мовою.

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати характер завершеного наукового дослідження і за змістом, логічністю викладу, структурою та оформленням має відповідати вимогам до наукових робіт. В цілому вона повинна мати таку структуру: титульний аркуш, зміст, вступ; основна частина: розділи, підрозділи; висновки; список використаних джерел; додатки (за необхідністю).

Титульний аркуш курсової роботи має містити повну назву університету, факультету, кафедри, де виконана робота; прізвище, ім'я, по батькові автора; назву роботи; шифр і найменування спеціальності; прізвище, ім'я, по-батькові науковий ступінь, вчене звання, наукового керівника, оцінку курсової роботи за національною шкалою, кількість балів та оцінку ECTS, місто і рік (додаток А).

У змісті послідовно вказуються назви розділів і підрозділів курсової роботи із зазначенням сторінок. Формулювання назв має бути лаконічним та відповідати змісту розділів/підрозділів.

У вступі обґрунтовується актуальність теми дослідження; вказується ступінь її вивченості, об'єкт, предмет, мета, завдання та методичний апарат дослідження, його етапи.

Формулювання мети і завдань роботи слід здійснювати з урахуванням кінцевого наукового результату, якого прагне досягти автор

роботи у процесі дослідження. Не потрібно формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що такі слова вказують не на саму мету, а на засіб її досягнення.

Наприклад: *Метою курсової роботи є аналіз сучасного стану земельних ресурсів Сумської області, встановлення їх структури, характеристика землекористування у регіоні та оцінка якості земельних ресурсів*; або *«оцінка сучасного стану соціальної сфери в Україні та обґрунтування перспектив її розвитку»*.

Завдання курсової роботи – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Орієнтованими завданнями курсової роботи є :

- проаналізувати літературний, довідковий та інший матеріал по обраній темі;
- розглянути малі річки як частину гідрологічної мережі України;
- вивчити загальні закономірності якості води в малих річках;
- запропонувати заходи з охорони малих річок та попередження їх забруднення.

або

- ознайомитися з основними аспектами і завданнями екологічної освіти;
- дослідити історію виникнення екологічної освіти;
- ознайомитися з поняттям екологічна компетентність;
- визначити методи формування екологічної свідомості в процесі вивчення географії;
- ознайомитися із екологізацією географічної освіти;
- охарактеризувати використання інноваційних методів навчання у формуванні екологічної свідомості учнів на уроках географії.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Наприклад: об'єктом дослідження є *«захворюваність населення», «водні ресурси», «промисловий комплекс»*.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Наприклад: *предмет дослідження – «особливості сучасної захворюваності населення України», «структура водних ресурсів, їх кількісний і якісний стан та використання у регіоні», «особливості структури, розміщення, сучасного стану і перспективи розвитку промислового комплексу Сумської області»*.

У вступі обов'язково вказуються методи дослідження, при цьому слід коротко та змістовно визначити, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, або які результати отримані за їх допомогою.

Наприклад: *У ході виконання курсової роботи використовувалися різні методи дослідження: загальнонаукові (аналізу, синтезу, дедукції, індукції, узагальнення) – під час написання I-II розділів курсової роботи; конкретно-наукові (картографічний та*

порівняльно-географічний); міждисциплінарні (математичні – під час збору даних, аналізу та побудові графіків та діаграм; статистичні – під час обробки статистичних даних).

У основній частині курсової роботи висвітлюються результати теоретичного пошуку та експериментальної роботи відповідно до специфіки спеціальності та навчальної дисципліни, з якої виконується курсова робота.

Висновки курсової роботи мають бути конкретними й узгоджуватися із завданнями дослідження. Зазначаються основні наукові та практичні результати, отримані в ході роботи, пропозиції, рекомендації з їх стислим обґрунтуванням, визначаються можливості практичного використання результатів дослідження, а також зазначаються проблеми, що залишилися невирішеними і потребують подальшого дослідження.

Список використаних джерел має містити лише у ті, які дійсно використовувалися при написанні курсової роботи, і на які у тексті є посилання. Перевагу слід надавати найновішим першоджерелам, якщо інше не передбачено тематикою роботи.

У додатки виносяться громіздкі таблиці, схеми, карти, малюнки, фотографії, зразки планів-конспектів уроків, дидактичного матеріалу, робіт учнів, анкети, тести, проміжні результати тощо. Вони розміщуються на окремих аркушах в кінці роботи після списку використаних джерел. Кожен з них повинен мати тематичну назву і нумерацію.

ОБСЯГ І ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота оформлюється у вигляді комп'ютерного файлу, набраного у текстовому редакторі з використання шрифту Times New Roman, через 1,5 інтервали 14 кеглем. Обсяг основного тексту курсової роботи, надрукованого з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) має становити до 25-30 сторінок. Поля виставляють таких розмірів: ліве – 25-30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Формат тексту: вирівнювання по ширині, без переносів, абзац – відступ 1,25 мм. Друк має бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Заголовки структурних частин курсової роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»,

«ДОДАТКИ» – друкують великими літерами, напівжирним, з вирівнюванням по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої), напівжирним, з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Основний текст оформляється без використання оригінальних стилів, бажано уникати підтекстових зносок; він має бути ретельно вичитаний, не містити прихованого тексту та тексту, розміченого кольорами. По тексту використовуються однакові лапки, а саме: «» та апостроф: '.

Першою сторінкою курсової роботи є титульна, яка включається до загальної нумерації сторінок роботи. На титульній сторінці номер не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки. До основного обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці, картосхеми та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Однак, усі сторінки зазначених структурних частин та елементів курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не мають порядкового номера. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Назву розділу друкують великими літерами з вирівнюванням по центру.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу теж ставиться крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім, у тому ж рядку, наводять заголовок підрозділу. За необхідності, у межах підрозділу можуть бути виокремлені пункти. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера теж ставиться крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім, у тому ж рядку, наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Номери та назви підрозділів і пунктів друкують з абзацу з вирівнюванням по ширині.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти, діаграми, рисунки) і таблиці в курсовій роботі необхідно подавати безпосередньо після

тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках) позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу з абзацу з вирівнюванням по ширині.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера.

Формули, рівняння в курсовій роботі (якщо на них є посилання в тексті) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Під час написання курсової роботи здобувач освіти повинен посилатися на джерела, включені до бібліографії. Після згадування про них текстів у квадратних дужках вказують номер, під яким вони зазначені в списку використаних джерел, наприклад, [13] або [15, с. 9]. Якщо ж посилаються на кілька джерел, між ними ставиться крапка з комою, наприклад, [6; 12]. При посиланні на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери (зокрема: «у розділі 2», «відповідно до 2.3.4», «рис. 1.3.», «за формулою (3.1)», «у рівнянні (1.12)», «у додатку Б», «у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації потрібно вказувати скорочено слово «дивись» (див.).

Список використаних джерел містить бібліографічні описи і розміщується після висновків. Здобувач повинен дотримуватися вимоги щодо використання наукових джерел (АРА чи ДСТУ або інше за вибором кафедри). Рекомендовано використання наукових джерел, опублікованих за останні 10 років (якщо робота не стосується історико-географічної чи подібної тематики).

Оформлення посилань рекомендуємо робити з використанням посібника «Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах», який можна завантажити за наступним посиланням: <https://womab.com.ua/upload/other/international-style-citations-2017.pdf>.

Приклади оформлення списку використаних джерел:

1. Всемирный доклад о проблемах зрения. Всемирная организация здравоохранения, 2020. 202 с. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/328717/9789240017207-rus.pdf> (дата звертання 26.11.2021).
2. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2019 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми, 2020. 364 с.
3. Дошкільна освіта в Україні у 2019 році: Статистична інформація. Київ: Державна служба статистики України, 2020. 64 с.
4. Корнус О.Г., Корнус А.О., Шищук В.Д. Територіально-нозологічна структура захворюваності населення Сумської області: монографія. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 172 с.
5. Ткаченко Я.Г., Корнус О.Г. Рівень накопичення хвороб ока та додаткового апарату серед населення сумської області // Шості Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 15-17 жовтня 2021 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства; [упорядник Корнус А. О.]. Елект. текст. дані. Суми. 2021. 225 с. 1 електр. опт. диск (CD-R). С. 128-131.

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи, розміщуючи їх після списку використаних джерел у порядку посилань на додатки у тексті роботи. Кожний додаток починається з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ____» і велика літера, що позначає додаток, наприклад, Додаток А. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

ПЕРЕВІРКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота подається на кафедру загальної та регіональної географії в терміни, передбачені графіком освітнього процесу, але не пізніше 3 дні до захисту. До курсової роботи додається звіт перевірки на ознаки плагіату, за допомогою програм, які можна використовувати в Україні (Додаток Б).

Здобувач освіти допускається до захисту курсової роботи за наявності в ній не менше 51% унікального тексту.

Захист курсової роботи проводиться публічно до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Процедура захисту передбачає підготовку презентації та стислий виклад здобувачем головних завдань дослідження, отриманих результатів, висновків та відповідей на запитання.

Оцінка якості виконання і захисту здобувачами курсової роботи відбувається за 100-бальною шкалою.

При оцінюванні змісту курсової роботи враховується:

- ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження;
- наявність практичного висвітлення досліджуваної проблематики;
- логічний взаємозв'язок теоретичного матеріалу;
- наочність та якість ілюстративного матеріалу;
- дослідження вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел (огляд літератури);
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведеного дослідження;
- відповідність побудови структури роботи поставленим цілям і завданням.

При оцінюванні оформлення курсової роботи враховується:

- відповідність обсягу та оформлення роботи встановленим вимогам;
- наявність у додатках до роботи самостійно розроблених матеріалів (анкет, журналів спостережень та ін.);
- посилання на використану літературу і нормативні документи.

У випадку незадовільної оцінки курсової роботи, а робота повертається студенту на доопрацювання та повторного захисту згідно з правилами ліквідації академічної заборгованості.

Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	У курсовій роботі повністю розкриті теоретичні аспекти проблеми, обраної для дослідження. Зміст усіх розділів курсової роботи відповідає затвердженому плану. Курсова робота має елементи наукової новизни та має практичне значення. Матеріал курсової роботи логічний, структурований, наявний ілюстративний або картографічний матеріал. Проведений детальний аналіз вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел, адекватне формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження, наявність чітко сформульованої проблеми. Робота має високий ступінь самостійності проведеного дослідження. Рівень обґрунтування запропонованих рішень високий. Студент оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки, дав свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження. Висновки відповідають меті та завданням дослідження. У роботі спостерігається грамотне використання методів наукового дослідження. Курсова робота виконана грамотно літературною українською мовою, оформлена відповідно до вимог та має високий відсоток оригінальності тексту.

82-89	Студент показав досить високі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи. Оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури. Зміст одного розділу курсової роботи не відповідає затвердженому плану. Понятійний апарат сформовано, але теоретичні аспекти проблеми розкриті частково. Аналіз літературних джерел висвітлює лише деякі дослідження з теми курсової роботи, відсутні посилання на видання. Студент дав свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування. Картографічний та ілюстративний матеріал поданий в достатній кількості. Висновки відповідають завданням роботи, але недостатньо обґрунтовані. Текст курсової роботи оформлено без порушень встановлених вимог, написаний грамотною літературною українською мовою, але допущені нечисленні граматичні та стилістичні помилки. Має достатній відсоток оригінальності тексту.
74-81	Студент показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконується дана робота. В основному оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності, не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або обґрунтувати їх. Понятійний апарат сформований частково. Теоретичні аспекти проблеми розкриті частково. Висновки відповідають завданням роботи, але недостатньо обґрунтовані. Картографічний та ілюстративний матеріал поданий в достатній кількості. Текст курсової роботи оформлено в цілому до встановлених вимог, але зустрічаються граматичні та стилістичні помилки.
64-73	Студент показав недостатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконується дана робота. Недостатньо оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, допускає в роботі деякі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності, не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або обґрунтувати їх. Зміст двох розділів курсової роботи відповідає затвердженому плану. Понятійний апарат майже не сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково. Висновки частково відповідають завданням роботи. Картографічний та ілюстративний матеріал оформлений з помилками. Текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог, але зустрічаються численні граматичні та стилістичні помилки. Відсутній картографічний та ілюстративний матеріал.
60-63	Студент показав недостатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконується дана робота. Слабо оволодів первинними навичками дослідної роботи. Понятійний апарат майже не сформовано, теоретичні аспекти проблеми майже розкриті. Залученні матеріали переважно навчальних посібників та підручників, етика посилань дотримана. Висновки не відповідають завданням роботи. Текст курсової роботи оформлено з деякими порушеннями встановлених вимог, зустрічаються численні граматичні та стилістичні помилки. Відсутній картографічний та ілюстративний матеріал.
35-59	Студент показав відсутність теоретичних знань з тієї дисципліни, з якої виконується дана робота. Майже не оволодів первинними навичками дослідної роботи. Понятійний апарат не сформовано, теоретичні аспекти проблеми не розкриті. Залученні матеріали лише навчальних посібників, етика посилань дотримана частково. Висновки сформульовані некоректно. Текст курсової роботи оформлено з значними порушеннями встановлених вимог.

1-34	Студент показав відсутність теоретичних знань з тієї дисципліни, з якої виконується дана робота. Не оволодів первинними навичками дослідної роботи. Зміст жодного з розділів курсової роботи не відповідає затвердженому плану. Понятійний апарат не сформовано. Теоретичні аспекти проблеми не розкриті. Фактологічний матеріал не використано. Висновки відсутні. Залученні матеріали лише навчальних посібників та підручників (до 7 джерел). Етика посилань не дотримана. Відсутній картографічний та ілюстративний матеріал. Текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог. Оригінальність тексту курсової роботи нижче 50%.
------	--

Розподіл балів, які отримують студенти відповідно до критеріїв оцінювання

Критерій, за яким оцінюється робота	Рейтинговий бал
1. Перевірка курсової роботи:	55
➤ відповідність змісту роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	25
➤ самостійність вирішення поставленої задачі, виконання розрахунків, створення таблиць, побудови графіків і діаграм, створення картосхем тощо	10
➤ наявність елементів науково-дослідного характеру	5
➤ обґрунтованість висновків	10
➤ відповідність стандартам оформлення	5
2. Захист курсової роботи, у тому числі:	45
➤ структура і логіка доповіді	15
➤ повнота і правильність відповідей на поставлені запитання	20
➤ вміння коректно вести наукову дискусію	10
Всього:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Здобувач не допускається до захисту курсової роботи у випадках порушення термінів подачі робіт на кафедру без поважних причин, про що

робиться відмітка в журналі обліку курсових робіт. У випадку грубих порушень академічної доброчесності – керівник курсової роботи повідомляє про такий факт завідувача кафедри, після чого приймається спільне рішення про допуск курсової роботи до захисту.

В обох випадках вважається, що здобувач має академічну заборгованість з курсової роботи. Йому виставляється незадовільна оцінка й рішенням кафедри пропонується доопрацювання даної теми, яке здобувач повинен завершити та захистити роботу у встановлений в Університеті термін ліквідації академічної заборгованості. В інших випадках (хвороба, відрядження тощо) здобувач має право на продовження термінів семестрового контролю.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

У процесі підготовки курсової роботи особлива увага звертається на недопущення порушення здобувачами правил академічної доброчесності.

Написання курсової роботи передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка. Студент повинен відповідально ставитись до написання курсової роботи, вчасно та добросовісно її виконувати. Курсова робота повинна бути оригінальним дослідженням. Студент повинен використовувати у дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилатися на них. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів є прикладами можливої академічної недоброчесності. Неприпустимо надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб, фальсифікувати або фабрикувати інформацію, запозичувати чужі наукові результати з їх наступним використанням у роботі. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. – На заміну ДСТУ 3008–95; чинний з 2015–06–15. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – III, 31 с., включ. обкл. (Національний стандарт України). URL: http://knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF (дата звертання: 2.12.2021).
2. Корнус А. О., Корнус О. Г., Король О. М., Нешатаєв Б. М. Основи наукових досліджень: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 40 с.
3. Положення про курсову роботу СумДПУ імені А.С. Макаренка. URL: https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_kursov_u_robotu_974a8.pdf (дата звертання: 28.11.2021).
4. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй; Науковотехнічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. Електрон. вид. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). 117 с. <https://womab.com.ua/upload/other/international-style-citations-2017.pdf>.
5. Міхелі С. В. Бакалаврські і магістерські фізико-географічні дослідження: Методичні рекомендації з проведення та оформлення результатів: навчальний посібник. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 164 с.
6. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. URL: https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_a_d_2866f.pdf (дата звертання: 28.11.2021).

ДОДАТКИ

Додаток А

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені А.С. МАКАРЕНКА

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

Курсова робота з економічної і соціальної географії на тему:
**ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В
УКРАЇНІ**

Здобувача освіти _____ курсу
природничо-географічного факультету,
_____ група

(прізвище, ім'я, по-батькові)

науковий керівник

(вказати вчений ступінь, звання, прізвище і ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Суми – 20__

АКТ

перевірки на унікальність тексту курсової роботи здобувача вищої освіти

(Прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

керівником курсової роботи _____

(Прізвище, ім'я, по батькові керівника)

Відповідно до даних програми _____

(назва програми перевірки на плагіат)

перевірки на ознаки плагіату (звіт про перевірку додається), курсова робота містить _____ % унікального тексту та рекомендована (не рекомендована) до захисту.

Керівник

Підпис

Прізвище, ініціали

« ____ »

20__ рік

Навчальне видання

**Методичні вказівки до написання курсових робіт студентами
спеціальностей 106 Географія та 014 Середня освіта (Географія)**

Укладачі:

Корнус Олеся Григорівна – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;

Корнус Анатолій Олександрович – кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;

Король Олена Миколаївна – кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Сюткін Сергій Іванович – кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;

Данильченко Олена Сергіївна – кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Суми: СумДПУ, 2022 р.

Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Відповідальна за випуск **О.Ю. Кудріна**
Комп'ютерний набір та верстка **О.Г. Корнус**

Здано в набір 14.01.2022 р. Підписано до друку 20.01.2022 р. Формат 60x84/16.
Гарн. Times New Roman. Папір друк. Друк ризогр. Умовн. друк. арк. 1,16.
Обл.-вид. арк. 1,26. Тираж 100 прим.

СумДПУ імені А. С. Макаренка
40002, м. Суми, вул. Роменська, 87
Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А. С. Макаренка